4195

Plv. hoge commissaris te Djakarta (Van Ittersum) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 18 april 1955

[Verslag van de rechtzitting in het Jungschlägerproces van 18 april 1955]
Aangezien Van Bylandt tot Woensdag a.s. in Bandung verblijft en overleg met hem avant dien zeer bezwaarlijk is, meen ik U de volgende beschouwing naar aanleiding van het voorgaande alreeds te moeten seinen onder voorbehoud dat hij mogelijk een andere mening zou zijn toegedaan. Ik ga hiertoe over omdat U misschien na kennismaking dezes wenselijk zult achten met spoed een stap bij Luar Negeri te ondernemen, welke dan avant het einde der AA-conferentie nog zou kunnen worden gepubliceerd ter aanvulling van door U reeds aan bepaalde deelnemende regeringen gedane mededelingen. Blijkens bovenstaand verslag is dus nu het stadium bereikt dat de verdediging in feite is uitgeschakeld. Volgens mededeling van Djaksa Sunario na afloop van de zitting aan Van Deinse is antwoord van de minister van Justitie aan Bouman en Razak op verzoeken tot garanties niet verwachtbaar aangezien minister volgens Sunario niet competent zou zijn. Duidelijk is dat rechter en OM ook zonder aanwezigheid verdedigers zaak willen afwerken, zonder reces tijdens puasamaand. Protest Jungschläger hiertegen ter zitting van heden had geen succes. Voor gedachtengang OM en rechter is tekenend dat Sunario dit protest beantwoordde met opmerking dat beklaagde slechts op vragen had te antwoorden en daarvoor geen verdediger nodig had, hetgeen rechter stilzwijgend beaamde. Deze opvatting vindt ook bevestiging in evenvermeld vertrouwelijk gesprek tussen Van Deinse met Sunario waarin laatstgenoemde als voornaamste grief tegen Bouman en Razak formuleerde dat deze zich hadden moeten onthouden van het zoeken van contact met eventuele getuigen à décharge. Dit klopt geheel met inhoud van urenlang verhoor van Razak op de Kedjaksaan. Sunario gaf bij dit gesprek tot tweemaal toe de verzekering dat tegen Bouman geen maatregelen genomen zouden worden hangende verdere verdediging. De toeleg van de vervolging is dus ten volle aan het licht getreden:
1. Geslaagde zenuwenoorlog tegen verdedigers, waarbij de regeringspers goede steun verleende;
2. Een veroordeling met spoed van Jungschläger op grond van niet door beklaagde zelf bij ontstentenis van zijn verdedigers aan te tasten getuigenverklaringen.

Het zal uiterst moeilijk zijn deze opzet nog tijdig te doorkruisen. Sinds de eerste aanval ter zitting op Bouman zijn twee maanden verstreken zonder dat wij met een nieuwe opzet der verdediging, die zich toen direct reeds als nodig deed aanzien, verder zijn gevorderd. Ik zie nu niet, hoe wij avant volgende zitting Jungschläger aan een verdediger kunnen helpen, tenzij Sunario alsnog zelf de gevraagde garanties schriftelijk geeft, in welk geval Bouman bereid is, weer op te treden. Van Deinse zal dit morgen aan Sunario voorstellen. Weigert Sunario dit, dan zie ik als eerste stap onzerzijds een nog op 19 dezer door Van Deinse te ondernemen consulaire stap bij rechter Maengkom ten faveure van Nederlandse verdachte Jungschläger dewelke thans van verdediging verstoken, beogende uitstel tot na puasa teneinde inmiddels in verdediging te kunnen voorzien. Zou deze stap geen succes hebben dan ware over te gaan tot een diplomatieke demarche bij Luar Negeri, gevolgd door publicatie avant einde AA-conferentie van nota waarin volgende punten gereleveerd:
1. Actie tegen verdediging waardoor deze lam gelegd. Uitblijven van antwoord op verzoeken om garanties past in deze actie.
2. Beklaagde thans aan willekeur OM overgeleverd, hetwelk naar believen nieuwe getuigen kan produceren en oude getuigenverklaringen kan elimineren.

Kenmerk: Van Bylandt 47.
©BuZa, archief BZ, ingekomen codetel. Djakarta 1955
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/19670

3. Verdediging door beklaagde zelf feitelijk onmogelijk, aangezien hij specifieke taak van geschoolde jurist om twijfelachtige getuigenverklaringen te ontzenuwen niet kan overnemen, al ware het slechts omdat hij zich niet in vrijheid bevindt.
4. Opzet van OM om deze taak te frustreren thans duidelijk en zulks in strijd met fundamentele begrippen van nationaal en internationaal recht.
5. Behandeling van getuige Amirudin ter zitting, dewelke in staat gesteld verklaring op schrift voor te dragen, die met beschuldiging tegen Jungschläger niets te maken heeft, doch aanval inhoudt op NMM, en Nederlandse Regering, is in strijd met iedere normale rechtsgang en bewijst gebrek aan objectiviteit bij behandeling der zaak.

Gaarne Uw instructie over eventuele diplomatieke demarche.